

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING

Prøve i Dansk 3

Maj-juni 2012

Skriftlig del

Teksthæfte

Læseforståelse 2

Delprøve 2A: Støj

Delprøve 2B: Bliver man forkølet
af at fryse?

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte.
Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: ingen
- Tid: 65 minutter

Borgere i hundredvis klager over nabostøj

Klager over især høj musik strømmer ind hos de almennyttige boligforeninger.

Af Jesper Bech Pedersen og Ole Christensen

“Dunk, dunk, dunk.”

Klokken er to om natten, men alligevel pumper bassen fra naboens stereoanlæg løs. For fjerde nat i træk. Det er den slags situationer, der kan få lejere til at sætte sig til computeren og skrive en klage til boligforeningen.

Ikke alle boligforeninger har tal for, hvor mange lejere der klager over støj hvert år. Men det er mange. Hos boligforeningen Århus Omegn får man årligt godt 200 klager over støj. Det samme antal klager lander hos Alboa, der administrerer Viby Andelsboligforening og Højbjerg Andelsboligforening.

“Vi må nok erkende, at der kan være problemer med støj i de ældre boliger,” siger John Jensen, der er formand for alle århusianske boligforeninger. “For det første er støjisoleringen i de ældre boliger ikke nær så god som i nybyggeri.

Når der bygges i dag, skal der udføres støjmålinger, som sikrer, at bygningsreglementet er overholdt. For det andet er væg til væg-tæpper nok ikke så populære i dag som tidligere. Resultatet er, at der bliver mere lyd.”

Også i Boligkontoret Aarhus, der rummer Højbo, Fagbo, Vesterbo og Bo83, kender man til støjklager. Herfra udsender man årligt cirka 400 breve til

støjende lejere, der er blevet klaget over. Nogle af de 400 breve sendes dog ud til ‘gengangere’, som ikke kan finde ud af at skrue ned.

Tilsammen administrerer de tre boligforeninger under halvdelen af de cirka 38.000 almennyttige boliger i Århus. Hvis det samme mønster ses i de øvrige boligforeninger, klager flere end 1000 århusianske lejere over støj. Hvert år.

Dårlig støjisolering

Alboa oplever ifølge driftschef Ib B. Andersen en stigning i antallet af klager. Han oplyser, at cirka 80 procent af klagerne drejer sig om musikstøj. “Resten af klagerne er fordelt på støj fra børn samt råben og anden støj fra voksne. Endelig er der klager over støj fra værktøj og lignende.” Ifølge John Schlæger fra Århus Omegn skyldes en del af klagerne enkeltepisoder.

“Det kan eksempelvis dreje sig om en gruppe, som først på aftenen fester for derefter at gå i byen. Så fortsætter festen måske, når selskabet vender hjem til lejligheden klokken 5 om morgenen. Det er den slags adfærd, der kan udløse en klage.”

Få sættes ud

Alboa har som flere andre boligforeninger en nøje fastlagt procedure for, hvordan klagesager skal behandles.

“Vi kan konstatere, at vores henvendelser har den ønskede effekt i langt de fleste tilfælde. Det er ganske få lejere, der ender med at blive sat ud af deres lejlighed på grund af støj,” forklarer driftschef Ib B. Andersen.

Samme melding lyder fra de øvrige boligforeninger: Det sker uhyre sjældent, at støjklager medfører, at den pågældende lejer opsiges.

Århus Stiftstidende, den 9. september 2010.

Foto: Lund&Mus arkiv.

Vi har skruet for højt op for det hele

Hverdagen er fuld af lyde, som af mange opfattes som forstyrrende støj. Knap 40 procent af danskerne er generet af støj, både når de arbejder, og når de er hjemme.

Vækkeuret ringer. Og er du heldig, er det den første lyd, du hører. I modsat fald er du måske allerede blevet vækket, da de første busser begyndte at køre, eller da overboens børn løb ned ad trappen.

For mange mennesker er hverdagen fuld af uønskede lyde, som man ikke selv har indflydelse på, og som opfattes som forstyrrende og generende – dvs. som støj. Man er hverken fri fra støjen, mens man udfører sit arbejde, eller når man lukker hoveddøren bag sig derhjemme. Og larmen sætter sine klare spor. Den kan aflæses i alt fra dårlig koncentration og nedsat effektivitet til forhøjet blodtryk og for tidlig død.

Hverken forskerne eller myndighederne har noget overblik over udviklingen af den samlede lyd-mængde, vi udsættes for i løbet af en almindelig dag. Miljøstyrelsen konstaterer, at intet tyder på, at mængden er faldende. I en undersøgelse, som FDB Analyse har udført for Samvirke, siger knap 40 procent af danskerne, at de er generet af støj, både mens de arbejder, og når de er kommet hjem.

Storrumsstøj

På de fleste kontorer er normen blevet, at mange personer sidder i et stort rum, hvor de skal tale i telefon, analysere, skrive, holde møder og så videre.

Og uden vægge og døre vandrer lyden frit rundt og forstyrrer.

“Mange, som sidder i den slags kontorer, føler sig generet af støj. Det er særligt andre folks stemmer, der virker forstyrrende, for der er ikke noget som stemmer, der trænger igennem,” siger Søren Peter Lund, arbejdsmiljøforsker i Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

Storrumsstøj kommer langt fra op i de decibel, som skader hørelsen, men der er andre gener forbundet med hele tiden at opholde sig i et miljø, hvor der er snak og uro.

“Det største problem er, at folk bliver trætte, fordi de skal bruge meget energi for at løse deres opgaver, og samtidig kan deres præstationsevne falde. Og vi har en formodning om, at præstation og trivsel hænger sammen,” fortæller Søren Peter Lund.

Et brag af et hjem

Når arbejdsdagen endelig er slut, skulle man tro, at det var tid til at hvile ørerne. Men ofte er det ikke ligefrem en oase af stilhed, der møder os, når hoveddøren åbnes.

“Mange af de støjskader, folk får på deres hørelse i dag, opstår i deres private liv, bl.a. fordi der hele tiden er lyd i vores ører i mange flere af døgnets timer, end vi tidligere har været vant til,” siger Pia Mikkelsen, sekretariatsleder fra Høreforeningen.

Hun henviser til, at det aldersbetingede høretab, som gør, at vi hører dårligere med alderen, indtræder tidligere end før.

“Det tyder på, at hørelsen bliver slidt. Jeg er ikke i tvivl om, at det skyldes vores livsførelse, og vi er nødt til at blive mere bevidste om, at den slider på både hørelsen, koncentrationen og vores opmærksomhed, hvis vi ikke også sørger for at få nogle stille stunder,” siger Pia Mikkelsen.

Hvor mange lyde og hvor højt lydniveau vi tillader i vores hjem, handler om vaner og kultur, og derfor er det vigtigt at grundlægge kimen til smag for stilhed hos familiens børn, allerede mens de er små, mener Pia Mikkelsen. Dette kan gøres ved for eksempel at være meget bevidst om, hvor høje stemmer børnene taler med, når de kommer hjem fra skole eller institution, eller ved at indføre stille tidspunkter, hvor alle medier og maskiner er slukkede.

Til kamp mod støj

Vil man gå til kamp mod støjen, kræver det, at man tænker i støjreducering og akustik, når man bygger nye boliger og kontorer. Derudover skal man træffe nogle større, samfundsmæssige beslutninger om, at vi eksempelvis ikke vil have så meget trafik, og at industri og maskiner ikke må være i nærheden af boliger, eller at vindmøller ikke må placeres der, hvor folk forventer stilhed.

“Men når vi har muligheden for at vælge, at vi ikke vil fylde hele landet med støj, så er der ofte andre interesser, som gør, at vi alligevel går på kompromis med støjbekæmpelsen,” siger Henrik Møller, professor i akustik ved Aalborg Universitet.

“Det er formodentlig klimadebatten, der gør, at man for eksempel pludselig sætter højere støjgrænser for vindmøller end for andre industri-anlæg. Endda på trods af, at de i kraft af deres højde og antal rammer meget større områder. Et andet eksempel er forslaget om at lade lastbiler køre ud med varer om natten for at tage noget af dagens trafikchaos – med forstyrrelse af folks nattesøvn til følge,” fortsætter Henrik Møller.

At få et mere støjfrit liv kræver også en række personlige valg, og her har mange mennesker et paradoksalt forhold til støj. De vil gerne bo i byerne tæt op ad andre mennesker, have nem adgang til transport og i det hele taget være tæt på en masse aktiviteter – og alt det, som larmer. Og samtidig vil de gerne have ro.

“Det er en del af vores livskvalitet at være uden forstyrrelser, og når folk bruger mange penge på sommerhuse eller ødegårde, så er det netop det, de søger – stilheden,” siger Henrik Møller.

Efter Didde Rishøj, Samvirke, nr. 11, november 2010.

Bliver man forkølet af at fryse?

Af Anne Henriksen

Nej, man bliver ikke forkølet, fordi man fryser. Søren Riis Paludan, der er dr. med. og lektor på Institut for Medicinsk Mikrobiologi og Immunologi ved Aarhus Universitet, siger:

“Før man kan blive forkølet, skal man have en virusinfektion, og det får man ikke (0) ... ved at fryse. (1) ... du har det virkelig koldt, bliver du ikke forkølet, hvis der ikke allerede er forkølelsesvirus omkring dig. Men det vil der altid være, så længe du bor på Jorden.”

Der findes hundredvis af forskellige forkølelsesvirus omkring os, og de kan ramme, uanset om man en varm sommerdag sidder under et tæppe med en kop te eller går i sommertøj i januar. (2) ... er vintermånederne forkølelses måneder.

Søren Riis Paludan forklarer dette ved, at kulde og en vis luftfugtighed giver forkølelsesvirus bedre betingelser, samtidig med at koldt vejr og regn får os til at leve tæt sammen inden døre. De to ting gør (3) ... flere syge.

En anden grund til, at forkølelse rammer, når det er koldt, kan være, at kulden udtørre vores slimhinder. Sommerens fugtige slimhinder i næse, hals eller mund beskytter mod forkølelse, (4) ... vinterens tørre slimhinder byder virussen velkommen. Det betyder snøft, snue og ondt i halsen, før immunforsvaret kommer til, tager kampen op og (5) ... forkølelsen.

Måske er mormors universalråd om at huske varmt tøj faktisk slet ikke så (6) Det er nemlig med til at forhindre vores slimhinder i at tørre ud. Men et godt immunforsvar, der kommer af vitaminrig kost, motion og rigelig væske, er endnu vigtigere for at holde Danmarks mest udbredte infektion væk.

Der findes (7) ... hundredvis af virus, der giver forkølelse, og selvom en mand fik en ny forkølelse hver måned i sit liv, ville han kun have haft en del af de typer, der findes, og (8) ... kun være blevet immun over for netop den del.

Samvirke, januar 2010.

Foto: Polfoto